

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фінансів

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

“ ____ ” _____ 20 ____ р.

ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності фінанси і кредит
за темою:

Майнові податки в Україні

Виконавець

студент фінансово-економічного
факультету

Пільщик К.В.

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник

к.е.н., ст. викладач

(науковий ступінь, вчене звання)

Мартинюк І.В.

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2017

План

Вступ.....	2
Розділ I. Теоретичні засади майнового оподаткування.....	5
1.1 Економічна сутність оподаткування майна.....	5
1.2 Історичне становлення та розвиток майнового оподаткування.....	15
1.3 Нормативно-правове регулювання майнового оподаткування в Україні.....	21
Висновки до першого розділу.....	30
Розділ II. Діючий стан та тенденції майнового оподаткування в Україні, 2012-2016 рр.....	31
2.1 Аналіз фіскальної ролі справляння майнового податку в Україні, 2012-2016 рр.....	31
2.2 Моніторинг надходжень плати за землю до місцевих бюджетів в Україні, 2012-2016 рр.....	38
2.3 Оцінювання справляння податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки та транспортного податку в Україні, 2012-2016 р.....	45
Висновки до другого розділу.....	51
Розділ III. Наслідки та шляхи удосконалення майнового оподаткування в Україні.....	52
3.1 Зарубіжний досвід у сфері майнового оподаткування та можливості його застосування в Україні.....	52
3.2 Напрями підвищення фіскальної та регулюючої ефективності майнового оподаткування в Україні.....	62
Висновки до третього розділу.....	71
ВИСНОВКИ.....	73
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	75
ДОДАТКИ.....	79

Вступ

Актуальність теми. У розвинених країнах світу становлення та закріплення податкових систем займає не одне десятиріччя. В Україні, як і у більшості країн пострадянського простору, формування національної податкової системи почалося не так давно. У країнах, які мають соціально-орієнтовані економічні системи, майнові податки займають велику питому вагу у доходах держави. Майнові податки покликані мотивувати власників майна до його ефективного використання та до раціонального розподілу податкового навантаження для платників податків.

Розглядаючи досвід майнового оподаткування в Україні та у зарубіжних країнах, податки на майно мають велике соціально-економічне значення.

Дослідженням майнового оподаткування, його проблемами та соціально-економічним значенням займалися такі вітчизняні вчені, як В. Л. Андрущенко, О. М. Десятнюк, С. В. Лісниченко, П. В. Мельник та інші.

Але спірні питання і досі розглядаються у контексті оцінювання діючого майнового оподаткування та підвищення фіскальної ефективності майнових податків у складі доходів місцевих бюджетів України.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення майнового оподаткування в Україні.

Для реалізації мети були поставлені наступні завдання:

- розкрити поняття та економічну сутність майнового оподаткування;
- розглянути історичне становлення та еволюцію розвитку майнового оподаткування;
- проаналізувати нормативно-правове регулювання оподаткування майна в Україні;
- визначити фіскальну роль справляння майнових податків в Україні;
- здійснити моніторинг надходжень плати за землю до місцевих бюджетів України;

- дослідити оцінювання справляння податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки та транспортного податку в Україні;
- узагальнити зарубіжний досвід у сфері майнового оподаткування та можливості його застосування у вітчизняній системі оподаткування;
- розробити напрями підвищення фіскальної та регулюючої ефективності майнового оподаткування в Україні.

Об'єктом дослідження виступає процес майнового оподаткування в Україні.

Предметом дослідження є сукупність фінансово-економічних відносин, що виникають в процесі справляння майнових податків в Україні.

Методи дослідження. Теоретичною та методологічною основою дослідження стали фундаментальні положення, підходи і принципи економічної теорії, теорії оподаткування, роботи провідних вітчизняних і зарубіжних вчених з проблем адміністрування та ефективного оподаткування майна, законодавчі й нормативні акти України, які регулюють майнове оподаткування.

У ході дослідження застосовувалися загальноприйняті методи системного і комплексного дослідження: метод аналізу і синтезу (для визначення системи майнового оподаткування та її частини); метод порівняння (для зіставлення фактичних даних звітного та попередніх років); графічний метод (для визначення сучасних тенденцій за допомогою результатів дослідження); історичний (для дослідження еволюційних процесів оподаткування майна в Україні); метод логічного узагальнення (при узагальненні основ формування механізму майнового оподаткування в Україні).

Інформаційною базою для дослідження слугували законодавчі і нормативні акти України з питань оподаткування, статистичні дані про результати діяльності Державної фіскальної служби України, зведені статистичні дані Державної служби статистики України, звіти Міністерства фінансів України про виконання зведеного бюджету; наукові розвідки

вітчизняних та зарубіжних вчених з відповідної тематики, а також результати власних досліджень і розрахунків.

Структура випускної роботи. Випускна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, додатків та списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи становить

Висновки

На основі проведених у випускній роботі досліджень на тему майнового оподаткування в Україні були зроблені теоретичні висновки та запропоновані шляхи підвищення ефективності справляння податку на майно.

Дослідивши теоретичні засади та історію розвитку майнових податків, виявлено, що ефективність майнового оподаткування в зарубіжних країнах та в Україні відрізняються між собою ступенем впливу держави на регулюючі процеси, відповідальністю платників, власною свідомістю та зацікавленістю населення.

Для того, щоб удосконалити справляння податку на майно в нашій державі, був проаналізований зарубіжний досвід розвинених країн світу та можливості його застосування в Україні.

Розглянувши роль податків на майно у структурі доходів місцевих бюджетів України, було виявлено, що з посиленням децентралізації влади саме майнове оподаткування є перспективним напрямом збільшення податкових надходжень до місцевих бюджетів. Воно займає все більш тверді позиції у сфері місцевого оподаткування.

Оцінка фіскальної ефективності податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, транспортного податку та плати за землю показала, що рівень податкових надходжень від цих податків суттєво впливає на формування дохідної частини місцевих бюджетів. Це дозволяє органам місцевого самоврядування отримувати все більшу незалежність і значно розширює їх можливості та повноваження.

Проаналізувавши структуру податку на майно, ми побачили, що в останні роки виявляється тенденція до збільшення питомої ваги частки транспортного податку у розрізі загальної частини надходжень майнових податків. Такі зміни призводять до позитивної тенденції надходжень від майнових податків. Найбільшу частку у структурі майнових податків займає плата за землю, а саме орендна плата.

Податок на майно не можна назвати основним бюджетоутворюючим джерелом доходів, адже його фіскальна роль в Україні незначна, а надходження від майнових податків займають незначну питому вагу у надходженнях до доходів Зведеного бюджету України.

Тому ця сфера потребує удосконалення та підвищення регулювання з боку органів місцевого самоврядування задля задоволення інтересів населення та підприємництва.

Дослідивши досвід іноземних країн, можна казати про те, що власну стратегію покращення справляння податку на майно потрібно формувати з урахуванням досвіду декількох розвинених країн, таких як Франція, Німеччина, Болгарія та інші.

Досвід цих країн свідчить про те, що податки на майно є вагомим інструментом регулювання та розвитку місцевих бюджетів і їх фіскальна роль є найбільшою у складі доходів.

Знаходячись на шляху бюджетної децентралізації, Україна має використовувати досягнення різних країн та застосовувати їх згідно з особливостями вітчизняної податкової системи. Потрібно також враховувати рівень соціально-економічного розвитку, особливості національної економіки та політичне становище.

Проведений аналіз дав змогу виявити чіткі напрями удосконалення майнового оподаткування у Україні. Потрібно враховувати особливості та диспропорції сучасного соціально-економічного розвитку при виборі стратегії для збільшення та укріплення дохідної бази місцевих бюджетів надходженнями від податку на майно.

Список використаної літератури:

1. А.І. Сурін. Історія економіки та економічних вчень. - М.: Фінанси і статистика, 2001.
2. Тарасюк Г.М. Планування діяльності підприємства. Навч. посібник / Г.М.Тарасюк, Л.І. Шваб – К.: «Каравела», 2003. – 248 с.
3. Податковий облік : [підручник] / В.М. Панасик, С.К. Ковальчук, С.В. Бобрівець. – Тернопіль : Карт-бланш, 2009. – 352 с
4. Ференс О. Реформування податкової системи України / О. Ференс // [Електронний ресурс]. – Режим до- ступу: [http:// old.minjust.gov.ua/](http://old.minjust.gov.ua/)
5. Опарін В. М. Фінанси : навч. посібн. / В. М. Опарін. – 2-ге вид., доп. і перероб. – К. : КНЕУ, 2011. – 240 с
6. Поддєрьогін А. М. Фінанси підприємств: підручник / А. М. Поддєрьогін, М. Д. Білик, Л. Д. Буряк та ін. – [6-те вид., перероб. та допов.]. – К. : КНЕУ, 2006. – 552 с.
7. Вишнеvский В. П. Налогообложение: теории, проблемы, решения / монографія В. П. Вишнеvский, А. С. Веткин, Е. Н. Вишнеvская и др. [под общ. ред. В. П. Вишнеvского] – Д. : ИЭП НАН Украины, 2006. – 504 с.
8. Дубоносова А. Г. Майно як об'єкт оподаткування / А. Г. Дубоносова // Форум права. – 2008.– № 3. – С. 146-151.
9. Шуліченко Т. В. Майнові податки: теоретичні аспекти / Т. В. Шуліченко // Вісник Хмельницького національного університету. – 2010. – №3. – Т.2. – С. 166-169.
10. Податкова система: навч. посіб. для студ. вищ. Навч. закл. / [Лютий І. О., Демиденко Л. М., Романюк М. В. та ін.]; за ред. І. О. Лютого. - К. : Центр учбової літератури, 2009. - 456 с.
11. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755 – VI // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>.

12. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08.07.2010 р. №2456-VI [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
13. Звіт про виконання місцевих бюджетів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя за 2012 рік / Державна казначейська служба України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=185635>
14. Звіт про виконання місцевих бюджетів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя за 2013 рік / Державна казначейська служба України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу :
<http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=212666>
15. Звіт про виконання місцевих бюджетів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя за 2014 рік / Державна казначейська служба України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу :
<http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=217965>
16. Звіт про виконання місцевих бюджетів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя за 2015 рік / Державна казначейська служба України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу :
<http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=311513>
17. Звіт про виконання місцевих бюджетів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя за 2016 рік / Державна казначейська служба України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу :
<http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=359194>
18. Офіційний сайт Інституту бюджетних та соціально-економічних досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://www.ibser.org.ua/>

19. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/>
20. Земельний кодекс України від 25.10.2001 № 2768-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 3-4. – Ст. 27.
21. Фрадинський О.А. Вітчизняний та світовий досвід еволюції оподаткування нерухомого майна / О.А. Фрадинський // Вісник Хмельницького національного університету. – 2010. – № 6. – Т. 4.– С. 346–351.
22. Налог на недвижимость. Когда и сколько заплатят украинцы. Бизнес вести: [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://business.vesti-ukr.com/storage/asset/image/2015/05/11/3/17/f84/5a4e818e6ab5df85;d908f7.Jpg>.
23. Бобох Н.М. Оподаткування землі як об'єкта нерухомого майна в Україні / Н.М. Бобох // Формування ринкової економіки в Україні : [зб. наук. праць]. – Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2011. – Вип. 16. – С. 30–35.
24. Стіпахно В.І. Зарубіжний досвід стягнення податку на нерухомість / В.І. Стіпахно // Формування ринкових відносин в Україні. — 2012. — № 9. — С. 18—25.
25. Ямпольський В. Податок на нерухомість — 2014 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://blog.liga.net/user/vyampolskyu/article/13293.aspx>
26. Овчаренко А.С. Транспортний податок в Україні: стан і перспективи / Овчаренко А.С. // Порівняльно-аналітичне право: [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.pap.in.ua/2_2015/58.pdf.
27. Транспортний податок: зарубіжний досвід та українські реалії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.global-national.in.ua/archive/3-2015/145.pdf>

28. Терентьева О.К. Зарубіжний досвід державного регулювання земельного оподаткування/ Терентьева О.К. // Інституту права імені Володимира Сташиса КПУ: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://lib.uabs.edu.ua/library/P_Visnik/Numbers/2_7_2012/07_02_08.pdf.
29. Bird R., Slack E. Land and property taxation in 25 countries: a comparative review / R. Bird, E. Slack // CESifo DICE Report. – 2005. – № 3. – P. 34-42.
30. McLean I. Land tax: options for reform / I. McLean // Nuffield College Politics Working Paper. – 2004. – 21 p.
31. Світовий досвід оподаткування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// sts.gov.ua/modern-dps-ukraini/ mijnarodniydosvid-rozvitk/svitovui-dosvid/](http://sts.gov.ua/modern-dps-ukraini/mijnarodniydosvid-rozvitk/svitovui-dosvid/).
32. Податкова система : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / І. О. Лютий, Л. М. Демиденко, М. В. Романюк та ін. ; за ред. І. О. Лютого. – Київ : ЦУЛ, 2009. – 456 с.
33. Якушик І. Д. Податкові системи зарубіжних країн : довідник / І. Д. Якушик, Я. В. Литвиненко. – Київ : Леся, 2004. – 480 с.
34. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законів України (щодо податкової реформи)» від 28.12.14р.№ 71-VIII: [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show7119>.
35. Мінфін спростовує плани відновлення транспортного збору для всіх авто: [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://news.finance.ua/ua/news/-/358354/minfin-sprostovuyep lanyvidnovlennya-transportnogo-zboru-dlya-vsih>.
36. Дубовик О. Ю. Проблеми майнового оподаткування в Україні / О. Ю. Дубовик // Розвиток національної економіки: теорія і практика. – Івано-Франківськ, 2015. – С. 96-97.